

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
WAARDE**

04 Evolutie en
Evangelie?

11 Het nieuwe denken
zonder God

12 Koelman en de
opwekking in Sluis

De doop van Christus

ds. R.T. Michielse, Sliedrecht

Van welke mensen heeft Christus tijdens Zijn omwandeling op aarde het meest te lijden gehad? Was het niet van Zijn eigen kinderen? Hoe aangrijpend om te lezen dat direct na de derde aankondiging van Zijn aanstaande lijden én sterven juist Zijn kinderen komen met zo'n dwaas verzoek!

► Maar Jezus antwoordde en zeide: Gijlieden weet niet wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken dien Ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden waarmede Ik gedoopt word? Zij zeiden tot Hem: Wij kunnen.

Mattheüs 20:22

Wij ontmoeten hier moeder Salome met haar twee zonen, Johannes en Jakobus. Ze valt voor Christus neer. Eerbiedig ligt zij daar, wachtend op een teken om verder te mogen spreken. Dit teken krijgt zij, als Hij zegt: 'Wat wilt gij?' Waarom vraagt Hij dat? Hij is toch waarachtig God en dus alwetend? Dat is Hij zeker, maar Hij gaat hier het hart van Zijn kinderen

uithalen. Een gezegde dat meestal positief wordt toegepast, maar weet u dat Hij dat ook doet om zo Zijn kinderen aan hun eigen dwaasheid te ontdekken? Hebt u dat zelf ook al geleerd? Wat worden de zonden die diep vanbinnen leven ineens concreet als er woorden aan worden gegeven.

Een dwaas verzoek

Nu volgt zo'n dwaas verzoek. Vragen Gods kinderen dan dwaze dingen? Ach, van nature bidden wij altijd kwalijk, dat is: op onszelf aan, maar ook na ontvangen genade zijn de Zijnen nog zulke zoekers van eigen eer. Dat blijkt wel uit dit dwaze verzoek. Ze vraagt om een ereplaats in het aardse Koninkrijk dat zij en haar jongens verwachten.

Wat is de mens toch diep gevallen. Zo diep dat 'wij niet weten wat wij bidden zullen gelijk het behoort'. Wat zien we hier de noodzaak van ontdekking, ontgronding en ontbloting door de Geest van Christus. Ook Gods kinderen hebben vaak nog zulke aardse gedachten van hoe God werkt. Het vlees zoekt altijd maar weer de opgaande lijn. Hoe zijn wij in hoogmoed gevallen.

Een diepe les

Nu gaat Christus, als die hoogste Profeet en Leraar ter gerechtigheid, onderwijs geven. 'Gijlieden weet niet wat gij begeert', zo klinkt het. Wat een ernstig woord, geliefden. Hij wijst er Zijn kinderen hier op dat zij zo blind zijn in 's hemels wegen. Dat zij het licht missen in de gangen van Zijn vernedering. Daarom komt Gods volk nooit boven Psalm 43 uit: 'Zend, HEERE, Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden'. Hebt u uw dwaasheid ook al leren kennen bij het licht van Zijn profetische bediening? Zijn onderwijs is pijnlijk, afsnijdend, maar ook profijtelijk.

Christus gaat hier wijzen op de enige grond van hun behoud, Zijn genoegdoening. Hij zal de drinkbeker, gevuld met Gods oneindige toorn,

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE WAARDE

In 1907 ontstaat er in Waarde een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Krabbendijke. Op 19 november van dat jaar neemt ds. H. Roelofsen een nieuw kerkje aan de Platte Dijk in gebruik met een preek over Markus 11:17m: 'Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden'. In

1925 wordt dit kerkje vervangen door nieuwbouw. Op 10 november 1933 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Ds. M. Hofman spreekt daarbij over Efeze 5:21. Bij de watersnoodramp van 1953 raakt het kerkgebouw ernstig beschadigd. Bij het herstel ervan wordt de kerkzaal uitgebreid met een zijvleugel en krijgt de kerk een toren. In 1986-1987 wordt het kerkgebouw nogmaals uitgebreid. Op 12 september 2009 leggen ds. M. Golverdingen en ouderling J.M. Goud de eerste steen van het huidige kerkgebouw. Op 8 september 2010 neemt ds. Golverdingen de nieuwe Adullamkerk (met 680 zitplaatsen) in gebruik met een preek over Efeze 2:20-22. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Zijn sterke arm en grote wonderen'. De gemeente telt 436 belijdende leden en 387 doopleden.

gaan leegdrinken. Straks zal de put zich boven Hem sluiten, opdat ze boven deze moeder en haar jongens niet gesloten zou worden. Om dit te verduidelijken, gaat die dierbare Borg spreken over Zijn doop als beeld van Zijn aanstaande lijden, sterven en opstanding.

Wat gebeurde er toen Hij door Johannes de Doper werd gedoopt in de Jordaan? Daar ging Hij helemaal onder water. Zo zou Hij helemaal ondergaan in de bodemloze oceaan van Gods toorn. Christus leert hier: 'Ik ga straks onder en zal dan omgeven zijn met de toorn van God over de zonden van Mijn volk'. In Lukas 12 zegt Hij daarvan: 'Maar Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!' Onze kanttekenaren zeggen bij het woordje 'geperst': met benauwdheid. Alsof Hij spreekt: 'Mijn lieve kinderen, ge zijt zo blind voor de betekende zaak van de doop, rechtvaardigmaking en heiligmaking. Om u weer terug te kunnen brengen in de gemeenschap met God, moet Ik straks geheel ondergaan'.

Zijn onderwijs is pijnlijk, afsnijdend, maar ook profijtelijk.

Hoe menigmaal begeert Gods volk naar zichzelf toe, hoe weinig zijn zij gericht op de ere Gods. Dat blijft toch altijd die diepe smart geven in het leven der genade: maar niet te zijn die we krachtens onze schepping zouden moeten zijn. Hoe anders was het in Zijn leven! In Zijn leven was alles gericht op Gods eer. Als zij dan in hun dwaasheid zeggen: 'Wij kunnen', mogen we daartegenover gaan wijzen

op de gewilligheid van die dierbare Borg. De kanttkening bij de eerder aangehaalde tekst uit Lukas 12 zegt nóg iets: 'met begeerte totdat het volbracht zij'. Ziedaar uw Koning, Sion! Zie Zijn gewilligheid! De Heere mocht ons in deze lijdenstijd dáár voor het eerst of bij vernieuwing een geloofsoog voor schenken. Zijn gewilligheid tegenover mijn vermeende gewilligheid. Dan blijft er niets anders over dan een groot beest voor God. Dan wordt Hij je toch zo dierbaar!

Gedoopt met Zijn doop

Dan volgt nog onderwijs over hun toekomst. Zij zullen Zijn drinkbeker wél drinken en met Zijn doop wél gedoopt worden, maar zo heel anders dan Hij. Hun zonden, ook deze dwaasheid, zullen bitterder worden dan gal. Als Hij straks aan het kruis hangt, zullen ze moeten erkennen dat zij Zijn beker niet kunnen drinken en Zijn doop niet kunnen ondergaan. Hij alleen is waarachtig, rechtvaardig mens en tegelijk waarachtig God. Hij alleen kon aan Gods recht voldoen. Wat zal dat een smart gegeven hebben in het hart van moeder Salome.

In Mattheüs 27 ontmoeten we haar samen met Johannes bij het kruis. Zij zijn getuigen van het sterven van Christus. Jakobus is allang weggevlucht. O, toen zijn zij met Zijn doop gedoopt! Toen moesten ze met een geopenbaarde Middelaar de dood in. Toen zijn zij als met water overstort. Toen eindigde alles in de dood. Als Hij Zich na Zijn opstanding toch niet had vertoond aan de Zijnen, dan was alles geëindigd in de eeuwige dood! 'En als wij in den Naam des Zoons gedoopt worden, zo verzegelt ons de Zoon, dat Hij ons wast in Zijn bloed van al onze zonden, ons in de gemeenschap Zijns doods en Zijner wederopstanding inlijvende, also dat wij van onze zonden bevrijd, en rechtvaardig voor God gerekend worden'. Wat een les, om dát te mogen leren! ♦

Uit:
**DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS**
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN

Over LUKAS 18:35-43

**En deze, horende de schare
voorbijgaan, vroegde wat dat was.**
Lukas 18:36

De blinde hoorde al die mensen daar voorbijgaan en met elkaar praten. Stel nu eens dat hij ook nog doof geweest was, zoals de dove man 'die zwaarlijk sprak' (Mark. 7:32). Ook die man brachten ze tot de Heere Jezus en ook hij werd door Hem genezen. Als Bartimeüs ook nog doof geweest was, had hij de menigte niet kunnen zien, maar ook niet kunnen horen toen al die mensen voorbijgingen. Het was een geluk voor hem dat hij het rumoer van de menigte die voorbijtrok nog kon horen. Dit was het middel waardoor hij kennismaakte met de Zaligmaker; dit was het middel waardoor hij tot Hem om hulp riep en door Hem genezen werd.

Zo is het, geliefden, nu ook in geestelijk opzicht met een arme, blinde en onbekeerde zondaar, die daar zit te bedelen langs de brede weg van de wereld. Hoe beklagenswaardig, blind en arm hij ook is naar de ziel, zo geeft de Heere hem nog het uiterlijk gehoor van Zijn Goddelijk Woord. Hij brengt hem bij de menigte van degenen die godsdienstig ►

*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

► **samenkomen.** Hij laat hem het geluid van het Evangelie en het geruis van Christus' voetstappen in de genademiddelen horen, hoewel hij door zijn geestelijke blindheid niet goed begrijpt wat het is. En dit gehoor van het Goddelijke Woord is ook het gepaste middel waardoor de arme blinde zondaar kennis krijgt van de Heere Jezus én van Zijn gewilligheid, noodzakelijkheid en algenoegzaamheid tot zijn genezing en verlossing. Want, hoe zullen zij in Hem geloven van Wie zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen zonder die hun prediken? Zo is dan immers het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods (zie Rom. 10:14-17).

En o, wat is het nog een groot voorrecht voor arme blinde zondaren dat de Heere hun Zijn heilig Woord nog laat horen en met de menigte en de discipelen, aan wie Hij Zijn Woord laat prediken, nog zo dichtbij aan hen wil voorbijgaan. Dit in tegenstelling met zoveel anderen, die op zulke wegen zitten waar Christus met Zijn zuiver Woord en gezelschap alzo niet voorbijgaat en het daarom ook niet kunnen of mogen horen. Zoals er Joden, heidenen, mohammedanen en andere ongeloovigen zijn, aan wie de Heere Jezus de zuivere verkondiging van Zijn Goddelijk Woord en het geluid van Zijn heilig Evangelie op zo'n manier niet belijft te geven.

O, gij onbekeerde en genadeloze zondaren en zondaressen! Dít moet u leren, indien u ooit van uw jammerlijke zielsblindheid en geestelijke armoede door de Heere Jezus genezen wilt worden, dat u uzelf steeds naarstig en aanhoudend moet nederzetten aan de weg waar Christus met het gezelschap van Zijn discipelen en met de schare tot wie Hij Zijn Woord spreekt, voorbijgaat! Dat u zich dus moet begeven onder alle genademiddelen, zonder onderscheid, onder elke predicatie, catechisatie en oefening of bijeenkomst of gezelschap van godvruchtige christenen.

► wordt vervolgd

Gaan evolutie en Evangelie samen?

Studiesecretariaat Schriftgezag

Ds. G.H. Kersten wees in zijn dogmatiek de evolutietheorie af als 'in grond en wezen een heidense theorie'. Vandaag de dag menen velen dat de evolutietheorie met het Evangelie te verenigen is. Meestal wordt deze visie 'theïstische evolutie' genoemd. Hoe hiermee om te gaan?

De discussie over de evolutietheorie is moeilijk en complex. Voor de meeste kerkgangers en ambtsdragers geldt dat ze onvoldoende geschoold zijn om de technische kant hiervan te bespreken. Dit geldt tot op zekere hoogte ook voor wetenschappers. Wie overziet nog alle natuurkundige, scheikundige, biologische en geologische processen en hun gevolgen? Tegelijk groeit de aandacht voor het thema ook binnen onze kerken. Dit betekent dat in de nabije toekomst van steeds meer opvoeders, ambtsdragers en docenten een standpunt gevraagd zal worden. Hoe kun je hier een Bijbels standpunt innemen zonder je bezig te hoeven houden met allerlei ingewikkelde details? Belangrijk is om te zien wat de Zaligmaker over de schepping heeft gezegd. Jezus is de beste uitlegger van het Oude Verbond, zei de bekeerde Jood Philippus van Ronkel (1829-1890) eens. En de hervormde theoloog ds. G. Boer (1913-1973) wees erop dat we Genesis 1 niet alleen bij het licht van Genesis 1 hoeven lezen, maar ook mogen lezen in het licht van de gehele Schrift. Laten we daarom zien hoe de Heere Jezus Genesis 1-3 uitlegt.

Echtscheiding

In Mattheüs en Markus vinden we een uitspraak van Jezus over echtscheiding waarin Hij Zich ook spreekt over de schepping. Het onderwerp

huwelijk en echtscheiding moet hier vanzelf blijven liggen. We leggen de nadruk in deze passage nu op wat er gezegd wordt over de uitleg van Genesis 1-3.

Enkele farizeeën vragen: 'Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?' (Matth. 19:3). Het antwoord van de Zaligmaker is: 'Hebt gij niet gelezen, Die van den beginne den mens gemaakt heeft, dat Hij hen gemaakt heeft man en vrouw? En gezegd heeft: Daarom zal een mens vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn?' (Matth. 19:4-5).

Jezus' uitleg van Genesis 1-3

Een aantal zaken vallen in deze woorden van de Zaligmaker op. Als eerste: 'Hebt gij niet gelezen?' Deze uitdrukking komt nog vijf keer voor in Mattheüs en verwijst steeds naar een citaat of uitleg van het Oude Testament (Matth. 12:3,5; 21:16,42; 22:31). Jezus verwijst hier dus naar het Oude Testament en geeft een uitleg van Genesis 1-3.

Als tweede wordt gezegd: 'Die van den beginne'. Dit is een verwijzing naar Genesis 1:1: 'In den beginne'. Het woord 'begin' krijgt in het antwoord van Jezus groot gewicht. Hiermee verwijst Hij terug naar Gods scheppingsinstelling. Het 'begin' is een contrast met de latere uitspraak van Mozes (Matth. 19:7-8, zie Deut.

24:1) over het geven van een scheidbrief.

Als derde zegt de Zaligmaker: 'Dat Hij hen gemaakt heeft man en vrouw'. De woorden verwijzen naar Genesis 1:27, waar de schepping van man en vrouw genoemd wordt. Dus, als we deze drie punten samennemen, zegt Jezus dat de schepping van de mens heeft plaatsgevonden in het begin. Dit wordt bevestigd door de weergave in Markus: 'Maar van het begin der schepping heeft God hen man en vrouw gemaakt' (Mark. 10:6). Als vierde valt op dat de Zaligmaker in één adem ook een omschrijvende weergave geeft van Genesis 2:24. De schepping van man en vrouw en de instelling van het huwelijk horen bij elkaar. Het gaat over dezelfde mensen tijdens hetzelfde begin. In vers 8 wordt dit nog eens bevestigd met de woorden: 'Maar van den beginne is het alzo niet geweest'. Als vijfde, het contrast tussen 'van den beginne' en 'de hardigheid uwer harten' (Matth. 19:8) is een verwijzing naar de zondeval uit Genesis 3. Tussen het goede begin en de toelating van de scheidbrief door

In de uitleg van de Zaligmaker hebben we vaste grond onder de voeten.

Mozes om de zonde te reguleren, ligt de zondeval.

Jezus en de schepping

Wat zegt dit nu over evolutie?

Het gaat hier toch over het huwelijk? Dat is waar, maar de lijn die de Heere Jezus in de uitleg trekt, laat meer zien. Doordat de Zaligmaker het begin (Gen. 1:1) verbindt met de schepping van man en vrouw (Gen. 1:27) en de instelling van het huwelijk bij Adam en Eva (Gen. 2:24), betekent dit dat deze gebeurtenissen qua tijd aan elkaar verbonden zijn.

In de uitleg van de Zaligmaker is er geen ruimte voor een tijdsperiode van enkele miljarden jaren tussen de schepping uit het niets in Genesis 1:1 en de schepping van de mens in Genesis 1:27. Ook is er in de uitleg

van Jezus geen ruimte om Adam en Eva te onderscheiden van de eerste mensen die volgens Genesis 1:27 geschapen zijn.

De evolutietheorie leert dat de mens een relatieve laatkomer is op aarde – pas na miljarden jaren verschenen. Maar Jezus leert dat de mens in het begin geschapen is. Als het Koningschap van Christus nog iets betekent in de kerk, dan

toch wel dit: dat we Zijn machthebbend spreken als Profeet zonder enig tegenspreken aanvaarden.

Onfeilbaar gezag

Discussies over evolutietheorie zijn moeilijk. Maar in de uitleg van de Zaligmaker hebben we vaste grond onder de voeten. In de kerk dient het gesprek dan ook bij Zijn woorden te beginnen. In zo'n gesprek wordt dan duidelijk dat vasthouden aan het onfeilbare gezag van de Zaligmaker botst met de aanvaarding van een evolutionaire tijdschaal. Dan kan er gewezen worden op gehoorzaamheid aan Hem, door Wie alle dingen zijn (Joh. 1:3) en Die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht (Hebr. 1:3). ♦

► De discussie over de evolutietheorie is moeilijk en complex.

Kruimelwerk in het Koninkrijk

Het was echt een mooie bijeenkomst in Emmen, rond het afscheid van evangelist Cees van Drunen. Het ging daar zomaar opeens een paar keer over kruimels en kruimelen. Dat zette aan het denken.

P. Schalk, Veenendaal

Iemand uit de post Emmen las een mooi gedicht voor over het werk dat de evangelist had gedaan. Allerlei aspecten van het werk kwamen langs, maar het ging natuurlijk eerst en vooral over de Woordverkondiging. Uit haar woorden begreep ik dat, als er moeilijke gedeelten uit de Bijbel werden verhandeld, dat de evangelist dan begon te 'kruimelen'. Een prachtige uitdrukking, zeker als je even opzoekt wat dat betekent. Kruimelen betekent natuurlijk dat je iets tot kruimels maakt. Oftewel, dat je het zo klein mogelijk maakt, zodat het te eten is.

Ook brood

De evangelist (want dat blijft hij ook na zijn pensionering) gebruikte het woord zelf ook in zijn slottoespraak. Dat hij probeerde 'kruimels' uit te delen. Hij vergeleek het met een kind van hem, dat vroeger moeite had met het eten van zijn sneetje brood. Dan ging papa Cees aan zijn kind kleine kruimeltjes geven. En we weten, een kruimeltje is ook brood. Dat wist die Syro-Fenicische vrouw ook. Op haar aanhoudend smeken gaf de Heere Jezus aan dat het brood dat voor de kinderen bestemd is niet aan de honden gegeven mag worden. En dan dat prachtige antwoord van die vrouw, waarbij ze hartelijk

instemde met de woorden van Jezus, maar Hem toch niet los kon laten: 'Ja Heere, doch ook de hondkens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen'. Deze vrouw greep het woord van Jezus aan om te smeken om een kruimel. En zij had genoeg aan een kruimeltje, want ja, ook dat is brood!

Evangelisatie en zending

Wat is dat mooi om over door te

denken, zeker ook in het kader van allerlei werk dat gedaan mag en moet worden in de kerk, op evangelisatieposten, in de politiek en in de samenleving. Dan praat je echt over kruimelwerk, zeker als we zien op de omvang van het werk. Denk aan het werk van evangelisatie, vanuit het deputaatschap EVGG en op classicaal en plaatselijk niveau. Momenteel zijn er twaalf evangelisten vanuit ons kerkverband werkzaam in Nederland en België. Het is eigenlijk maar kruimelwerk, als je kijkt naar seculier Nederland. Het aantal mensen dat vreemd of vervreemd is van het Woord van God is zeer groot. En dan zijn er bij ons twaalf evangelisten. Wat dat betreft, mag het wel beschamend zijn dat op de laatste Generale Synode door de uit de zending ontstane kerk in Nigeria gemeld werd dat daar ruim zestig evangelisten werkzaam zijn. Gelukkig is er een beweging gaande in ons eigen land, waarbij plaatselijke gemeenten besloten hebben om zelf een evangelist te benoemen in de eigen plaats. Denk aan Amersfoort en Doetinchem. En zoals het er nu uitziet volgen er spoedig meer. Het kruimelwerk breidt uit. Datzelfde geldt voor de zending. Naast de gebieden waar vanuit onze gemeenten zending wordt bedreven

► Evangelist C. van Drunen heeft afscheid genomen. Wat heeft hij gedaan, bijna 32 jaar lang? 'Kruimels uitdelen. Want een kruimel is ook brood'.

zijn twee nieuwe zendingslanden gekozen door het deputaatschap ZGG, Japan en Senegal. Even voor het beeld: Senegal heeft iets meer inwoners dan Nederland, ruim 18 miljoen. En Japan heeft ruim 7 keer zoveel inwoners als Nederland, ongeveer 124 miljoen. Je zou er moedeloos van worden. Hoe moet dat in die volkerenzee? Dat is toch maar kruimelwerk?

Uitdelen

Even terug naar die Kananese moeder, die zo instemde met Jezus, maar Hem niet kon loslaten. Ze smeekte om een kruimeltje, en Jezus gaf het haar: 'O vrouw, groot is uw geloof; u geschiede gelijk gij wilt'. En haar dochter werd gezond van diezelfde ure.

Is dat niet moedgevend? Als Jezus gaat uitdelen, dan is het genoeg, al is het maar een kruimel. En dat maakt alles anders, voor de zendingsvelden, op de evangelisatieposten. Dan mogen de kruimels van het woord uitgedragen worden op alle plaatsen, in alle landen. Kruimelwerk in het Koninkrijk. Overigens niet alleen daar, maar ook dicht bij huis. Bijvoorbeeld op je school, een kruimel in dat gesprekje met die (mede) leerling. Tijdens je studie, als je in gesprek raakt met een medestudent. Of op uw werk, zomaar een kruimel voor je moedeloze collega. In de politiek, een kruimel in dat stevige debat. In de buurt, een kruimel bij het gesprekje over de heg met de buurvrouw. Op straat, bij die 'toevallige' ontmoeting.

Zijn zegen

We hoeven niet met grote dingen te komen. Maar we mogen wel met die kruimel komen, biddend om de zegen van de Heere. In diepe afhankelijkheid wachtend op het kruimeltje om uit te delen. Zo klein en nietig, maar wat kan het een uitkomst hebben. Niet omdat we er zelf zoveel van terechtbrengen, maar omdat er Eén boven staat Die het geringste kruimeltje kan gebruiken tot roem van Zijn genade, tot Zijn eer. En daarom: kruimelen maar! ♦

Geboren uit water en Geest

J. van 't Hul, Lieren

Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

Johannes 3:3b

Nicodémus reageert best wat onnozel: Moet hij, een oude man, opnieuw geboren worden, letterlijk? Maar, iemand uit de grote-mensen-wereld kan toch niet terugkeren in de buik van zijn moeder - gesteld dat die nog zou leven - en alsnog voor de tweede maal als een klein kind ter wereld komen? Dat geboorteprocess kan toch niet overgedaan worden? Wederom geboren worden, veranderd en vernieuwd worden, Rabbi, hoe moet dat? 'Iemand kan grote kennis van de letter van de Schrift hebben en toch niet de noodzakelijke en zaligmakende leer ervan begrijpen. Nederige mensen hebben de gezondste kennis: 'Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedige Zijn weg leren' (Charnock).

Daarop zegt Jezus dat Nicodémus niet nóg een keer, niet opnieuw geboren moet worden, maar 'van nieuws geboren' moet worden, ook al heeft hij al een heel leven achter zich. Iemand die niet 'uit water en Geest' geboren wordt, kan het Koninkrijk Gods niet ingaan. 'Niemand beërft het Koninkrijk der hemelen dan die wedergeboren is. Eerst moet de enge weg van de wedergeboorte gepasseerd zijn, eer men kan komen tot het ruime bezit van het hemelse Koninkrijk' (Costerus). Nicodémus moet 'uit water en Geest geboren' worden. Water reinigt, de Geest maakt levend. Ook een vrome Jood heeft het bad der wedergeboorte nodig. Ook een zoon van Abraham en een leraar in Israël hebben die 'nieuwe schepping' nodig. Met al zijn godsdienst en geleerdheid is Nicodémus niet rechtvaardig voor God. Dat blijkt wel in zijn spreken en handelen, in zijn doen en laten. 'Hetgeen uit

het vlees geboren is, dat is vlees; en hetgeen uit den Geest geboren is, dat is geest' (Joh. 3:6). Een tweede natuurlijke geboorte uit de moederschoot zal niet helpen. Dan blijft alles bij het oude. Dan blijft vlees vlees. Een geboorte uit de Geest is nodig, één die Goddelijk en hemels is.

'Het is niet genoeg een nieuw kleed aan te trekken, of een nieuw gelaat te vertonen, wij moeten de nieuwe mens aandoen, wij moeten nieuwe schepselen wezen' (Henry).

De morgenstond zal onderhand wel bijna komen, maar het is nog nacht. Nog slaapt Jeruzalem. Het is stil op straat. Alleen het zachte suizen van de wind is hoorbaar. Dat is het beeld dat de Heere Jezus nu gaat gebruiken: De Heilige Geest werkt zoals buiten de wind waait, bedaard en meestal ongemerkt. De werking van de Geest is te vergelijken met de waaiingen van de wind. We kunnen de wind wel voelen en horen, maar daarmee weten we nog niet uit welke hoek die waait en zeker niet waar die heen gaat. Zo werkt de Geest ook, onweerstaanbaar en onnavolgbaar, wel hoorbaar maar toch onnaspeurlijk. '... alzo is een iegelijk die uit den Geest geboren is' (vers 8b). En wie door genade niet uit de Geest geboren is, die is geen nieuw schepsel, die heeft geen deel aan Hem en staat om eigen schuld buiten het Koninkrijk der hemelen!

'Is dan de mens door de wedergeboorte een ander mens geworden? Hij is dezelfde mens die hij was, maar hij is als iemand die blind geboren is, maar nu ziet; er ontstaat voor hem een nieuwe, een zichtbare wereld' (Da Costa).

► wordt vervolgd

Een groot wonder

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Wij kunnen alleen zalig worden door het geloof in de Heere Jezus. Daarvoor is het nodig dat Hij aan ons wordt geopenbaard. De ‘openbaring van de Middelaar’ is daarom een belangrijk kernpunt in de prediking.

Begrijpelijk ook dat deze uitdrukking een centrale plaats heeft in hoe we over deze dingen spreken. In twee artikelen willen we ingaan op de betekenis daarvan, bijzonder voor het persoonlijk leven.

Teer onderwerp

We behandelen een belangrijk onderwerp. De kennis van Christus is immers onmisbaar nodig tot zaligheid (Joh. 17:3). Buiten Hem zijn we eeuwig verloren. Voelen we het bijzondere gewicht? Het is ook een teer onderwerp. Het gaat om een groot wonder. De Heilige Geest werkt dit door Gods Woord in de ziel. In de wedergeboorte wordt de mens van Adam afgesneden en Christus door een waar geloof ingelijfd. Dit gaat gepaard met een innerlijke vernieuwing die doordringt in de diepste delen van het mens-zijn. Diepe smart brengt het sterven aan de oude mens met zich mee. Wonderlijke vreugde is er als iets van Gods gunst om Jezus' wil wordt ervaren. ‘De openbaring van de Middelaar’ is ook een heerlijk onderwerp. Want hoe zalig is het als Christus Zich bekendmaakt als een gewillige Zaligmaker van een schuldige en verloren zondaar. Bij de behandeling van dit onderwerp hebben we ootmoed en voorzichtigheid nodig.

Bekendmaken

Eerst iets over de betekenis van het

woord. ‘Openbaren’ betekent bekendmaken of onthullen. De persoon om wie het gaat was er dus eerst wel, maar hij was onbekend. Denk aan hoe iemand verborgen kan zijn achter een gordijn. De toeziende mensen nemen een verborgen gestalte waar. Daar zouden ze misschien wel wat over kunnen zeggen. Maar ze kijken niet verder dan het gordijn. Pas als het gordijn wordt weggeschoven, blijkt wie hij is.

De Heere Jezus kwam naar de aarde om het welbehagen van Zijn Vader te volbrengen. Daarom nam Hij de menselijke natuur aan en ging Hij een weg van vernedering. Hij moest immers voldoen aan Gods recht. Deze vernedering was dus ook nodig om verlorenen te kunnen redden. Maar voor de mensen is deze vernedering een reden van ergernis. ‘Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben’ (Jes. 53:2). Onze houding is niet neutraal, maar afwijzend. Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen’ (Joh. 1:11). Openbaren heeft dus niet alleen betrekking op Christus. Maar betekent dat er ook in ons een wonder moet gebeuren.

Geestelijke kennis

De Heere Jezus openbaarde Zich in

Zijn rondwandeling op aarde. Dit is nauw verbonden aan het werk van de wegbereider (De Saambinder, 20 februari 2025). Zo wordt voor de Middelaar plaatsgemaakt. Door het wederbarende werk van Gods Geest gaat een mens de grootheid van God erkennen en zijn eigen zonde en verlorenheid doorleven. ‘Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten’ (Ps. 51:6). Hebt u zo ook een Zaligmaker nodig gekregen?

De dochters van Jeruzalem wisten dat er een geliefde Bruidegom was. Wat geeft het een verruiming in de ziel als de Heere een weg van ontkoming toont in een Ander. Dan mag ik het geloven: ik kan nog zalig worden. Maar kent u Christus nu ook persoonlijk? Jeruzalems dochters vroegen aan Christus' bruid: ‘Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste?’ (Hoogl. 5:9). Ja, Hij is de Zaligmaker. En Hij is de Schoonste van alle mensenkinderen. Maar hoe zal ik Hem zien met een oog van geloof?

Zijn Persoon

Is dit dan de openbaring van de Middelaar? Er is wel sprake van een zielsbetrekking op Jezus. Door honger en dorst naar gerechtigheid wordt de mens van zichzelf ontleidigd. Die ziel begeert Jezus te kennen. Maar Wie Hij is in Zijn persoon, is nog verborgen. Johannes de Doper kende deze worstelingen ook voor zichzelf. ‘En ik kende Hem niet; maar opdat Hij aan Israël zou geopenbaard worden, daarom ben ik gekomen, depende met het water’ (Joh. 1:31) Hoe kan Johannes nu zeggen dat hij Jezus niet kende? Hij sprong al voor Hem op toen hij nog in de buik van zijn moeder was. Kennelijk zat het voor Johannes vast op de geloofsovergave aan Jezus als de van God gezonden Zaligmaker. Altijd als het over de toepassing gaat, is dit kenmerkend: dat de verkregen kennis ook leidt tot vertrouwen.

Uit de volgende verzen blijkt hoe

Jezus aan Johannes persoonlijk als de Christus is geopenbaard. Hoe is dat gebeurd? De Heilige Geest daalde op Christus neer als een duif. Daardoor werd voor hem de Goddelijke heerlijkheid van Christus ontdekt. Dat de Zaligmaker volmacht heeft van God de Vader. Dat de Heilige Geest aan Hem is geschonken. Wonderlijke genade van God om zo Jezus te mogen leren kennen. Zo had de HEERE het Johannes beloofd. Zo heeft Hij dat ook voor hem waargemaakt. Dat doet Hij nog. Hoe onuitsprekelijk groot is dit wonder. Jezus is de Zaligmaker. Hij is van God geschonken. De Heilige Geest getuigt het in de ziel en neemt de belemmeringen weg. Het is Jezus, Hij is de Zaligmaker - ook voor mij. Zo heerlijk als deze kennis is, zo diepe verootmoediging geeft het in de ziel. Hoe ligt dit voor ons persoonlijk?

Openbaring nodig

Is voor de kennis van Christus altijd een openbaring nodig, ook als je onder het Woord leeft? Ja, want

Openbaren is dus een werk van God, waarin Hij verkiezende genade toont.

‘niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren’ (Matth. 11:27). De farizeeën vonden zichzelf leidsmannen in de godsdienst. Maar over hen zegt Jezus: ‘Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard; ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U’ (Luk. 10:21). De farizeeën ontleenden hun status aan hun voorrechten en gingen voorbij aan hun ongerechtigheid voor God. Ze hadden dan ook geen oog voor de noodzaak van Gods openbaring.

Vanwege hun hoogmoed ging God hen ook voorbij. Zijn welbehagen strekt zich juist uit tot het dwaze en zwakke van de wereld (1 Kor. 1:27).

Openbaren is dus een werk van God, waarin Hij verkiezende genade toont. Deze openbaring is niet voor de wereld (Joh. 14:22). Zo valt er bij deze openbaring een onderscheid. Denk aan de bruiloft te Kana, waar Jezus Zijn heerlijkheid openbaarde. Hoeveel mensen hebben daar die heerlijke wijn geproefd? Nog meer waren er die rijke dingen van Jezus spraken. ‘En Zijn discipelen geloofden in Hem’ (Joh. 2:11) Zij hebben zich verlustigd in hun Zaligmaker; de andere mensen niet. Openbaringskennis heeft dus een heel persoonlijk karakter.

Het vlees tegen de Geest

De kennis van het geloof moet wel openbaringskennis zijn. Daar wees de Heere Jezus op naar aanleiding van Petrus’ geloofsbelijdenis. ‘Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is’ (Matth.16:17). Jezus is een Goddelijk Persoon. Voor de kennis van Hem zit ons zondige vlees in de weg. ‘Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden’ (1 Kor. 2:14).

Ook na ontvangen genade wantrouwt het zondige vlees de almachtige God en Zijn genadige belofte. Paulus klaagt: ‘Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde’ (Rom. 7:14). Is dat ook uw geestelijke strijd? Hoe dringt Christus de Zijnen tot heiligmaking. ‘Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren’ (Joh. 14:21). ♦

▶ Johannes mag Jezus aanwijzen. Hij is de Zaligmaker. Hij is van God geschonken. De Heilige Geest getuigt het in de ziel en neemt de belemmeringen weg.

▶ wordt vervolgd

1. Zijn nederige geboorte
2. Zijn lijden
3. Zijn dood
4. **Zijn begrafenis**
5. Zijn nederdaling ter hel

De begrafenis van Christus

ds. M. Boersma, Arnhem

‘En als zij alles volbracht hadden wat van Hem geschreven was, namen zij Hem af van het hout en legden Hem in een graf’ (Hand. 13:29). De Zoon des mensen is begraven. Zo was het ook voorzeggd door de profeet Jesaja.

Reeds Jesaja profeteerde dat er een Overwinnaar begraven zou worden. De Joden hadden Hem tezamen met de twee moordenaars willen begraven. Hij was immers één van hen. Hij was de ergste zelfs. En zo hadden zij Zijn graf al bij de goddelozen gesteld. Maar Gods raad was anders. Alles was immers volbracht. De prijs was betaald, het rantsoen was aangebracht en nu krijgt Hij een plaats bij de rijken. Twee mannen komen nu openbaar in hun liefde tot hun Zaligmaker, Jozef van Arimathea en Nicodemus. Ze komen tot Pilatus en begeren Zijn lichaam. Zij krijgen het. Met zeer veel liefde nemen ze het lichaam van hun Zaligmaker van het kruis, winden het in een zuiver fijn lijnwaad met de specerijen en leggen het in het graf dat Jozef uitgehouwen had. Een nieuw graf waar nog nooit iemand in gelegen had. Hij Die opstond uit dit graf was Degene Die er als enige in gelegen had. Een vergissing is onmogelijk.

Eervol begraven

Jezus krijgt een eervolle begrafenis. En toch, het is wel een begrafenis. Het graf is niet eervol. Hoe lief Abraham zijn vrouw Saraï ook had, hij sprak tot de zonen van Heth: ‘Geef mij een erfbegravenis bij u, opdat ik mijn dode van voor mijn aangezicht begrove’. Wij kunnen niet leven met

een dode. Ook dit is een vernedering geweest voor de Zaligmaker. God heeft de mens geschapen met ziel en lichaam. Een twee-eenheid om tezamen voor Gods aangezicht te leven en Hem te dienen. De ziel in de mens, als bron van het leven. God formeerde Adam uit het stof van de aarde en had in zijn neusgaten geblazen de adem des levens. Zo is Adam geworden tot een levende ziel. En nu klinken er telkens weer doods-

‘Wie redt zijn ziel van het graf?’

klokken en staan we bij open graven. Niemand van ons zal aan het graf ont-komen, totdat de laatste dag van de wereld aanbreekt. Als de dood de ziel opeist, blijft een levenloos lichaam achter. Een ontziend lichaam is een onteerd lichaam. Het is de tekening van onze doodstaat. ‘Wie redt zijn ziel van het graf?’

Nu daalt de Zaligmaker zo diep af in de vernedering van de Zijnen dat Hij Zijn dode lichaam in het graf laat leggen. Ook dat is Borgtocht geweest. Hij lag plaatsvervangend in het graf

om zo die aangrijpende plaats voor hen die Zijn verschijning hebben liefgehad te heiligen. Voor hen is het graf in gemeenschap met Hem een rustplaats geworden. Hij heiligde het graf. Toen Jezus aan het graf van Lazarus stond en beval dat men de steen zou wegnemen, was de eerste reactie van Martha: ‘Heere, hij riekt nu al, want hij heeft vier dagen aldaar gelegen’. Een dood lichaam ontbindt in het graf. Maar zo niet bij de Zaligmaker. Ja, Zijn ziel was op Golgotha naar Zijn Vader gegaan. Daarom wordt Zijn zielloos lichaam begraven, want Hij is waarlijk gestorven. Maar Zijn Godheid is nooit van Zijn mensheid gescheiden geweest. Zijn lichaam is niet tot ontbinding overgegaan. Hoe intens had de vloek van God geklonken toen Hij het oordeel uitsprak over de gevallen Adam: ‘Want gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren’.

Vloek weggenomen

Wat blijft er van ons lichaam over, dat heerlijk geschapen maar door onszelf onteerde lichaam? Die vloek neemt Hij weg. Het lichaam van Jezus - hoe kunnen wij Hem anders voorstellen dan in gemeenschap met al degenen die Hem van eeuwigheid zijn gegeven - is gaaf gebleven. Zo heiligt Hij niet alleen het graf, neemt Hij niet alleen de vloek weg, maar wacht het ontziende lichaam van de Zaligmaker ook op het moment van Zijn opstanding. ‘Zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid’.

Jesaja zegt dat Gods kinderen zich mogen neerleggen op hun slaapsteden. Ze rusten daar tot hun wederopstanding ten laatsten dage. Om dan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig te worden. Dat lichaam dat in het graf werd gelegd en opstond in heerlijkheid op Paasmorgen. Een verheerlijkt lichaam dat nooit meer zal sterven.

Lezer, u zult eens sterven en uw lichaam zal begraven worden. Hoe zal uw lichaam daar dan liggen? Als u al een graf mag krijgen, want dat wordt niet ieder gegeven. Maar hoe dan ook, zalig is hij die het nú zeggen mag: ‘Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan’. ♦

► slot volgt

Het nieuwe denken zonder God

W. Fieret, Leerdam

Vorige week hebben we geschreven over veranderingen die Willem Teellinck in zijn tijd meemaakte. In dit artikel gaan we in op veranderingen die dr. Verhaeghe signaleert in deze tijd. In het slot gaan we in op de betekenis van die veranderingen voor ons, mensen die met de Bijbel als richtsnoer wensen te leven.

Paul Verhaeghe was tot aan zijn pensionering klinisch psycholoog aan de universiteit van Gent. Hij heeft boeken op zijn naam staan waarmee hij bekend is geworden. Het meest recente heeft als titel "Onbehagen". Dat is in 2023 uitgekomen en is inmiddels meer dan tien keer herdrukt. Op aansprekende wijze weet hij ontwikkelingen van deze tijd te verwoorden.

Gods orde

Geboren en getogen in een rooms-katholiek gezin, weet Verhaeghe goed wat de betekenis van religie is. Hij kreeg in zijn opvoeding mee dat de mens in zonde ontvangen en

geboren is, neigt tot het kwade, moet werken in het zweet zijns aanschijns en verplicht is om een deugdzaam leven te leiden. Geboden zoals eenzaam en zieken bezoeken, vreemdelingen herbergen en zo meer, waren plichten.

De maatschappelijke rechtsorde sloot nauw aan bij de aan de Bijbel ontleende ge- en verboden. Mensen leefden in een religieus-patriarchaal gestempelde samenleving. Daarin heersten orde en duidelijkheid. Verhaeghe beschrijft dat als volgt: 'De sociale orde was de natuurlijke orde door God bedacht en ingesteld. Verandering behoorde niet tot de mogelijkheden'.

Omslag in denken

Dat veranderde. In de woorden van Verhaeghe vond er een omslag plaats van de religieus-patriarchale samenleving naar een maatschappij waarin het seculiere en autonome denken de toon aangeeft. Die ingrijpende verandering die wij allen meemaken, betreft niet alleen uiterlijke zaken die Teellinck als voorbeeld gebruikte. Deze omkeer gaat veel dieper. Het *denken* van mensen is veranderd. God is uit het denken van mensen verdwenen. Dat heeft grote gevolgen voor het nemen van beslissingen. Je hoeft dan geen rekening met Hem te houden. Dat wordt als bevrijdend ervaren, ook door Verhaeghe. Die omslag komt tot uiting in onder meer de abortus- en

euthanasiepraktijk, de legalisering van het homohuwelijk, de discussie over gender, de koopzondag en zo meer. Deze lijst, die helaas nog langer is te maken, is een uiting van het godloze denken. Het denken zonder God is de overheersende mentaliteit in het Westen geworden met radicaal andere waarden en normen. Tussen twee haakjes: het nieuwe denken heeft duidelijk zijn schaduwkanten. Die ziet Verhaeghe ook. Hij beschrijft die nadrukkelijk. Vandaar de titel van zijn boek "Onbehagen".

Spanning

De veranderde waarden en normen beïnvloeden iedereen in meerdere of mindere mate. Daarbij speelt de digitale wereld een grote rol. 24 uur per dag worden mensen geconfronteerd met informatie of ze zoeken die zelf op. Natuurlijk kun je via de digitale wereld preken, interessante lezingen beluisteren of zinvolle discussies volgen. Maar er is zoveel meer wat gestempeld is door de nieuwe opvattingen. Die worden als 'gewoon' ervaren. Ze zijn immers herkenbaar, omdat ze in de samenleving aanwezig zijn. 's Zondags in de kerk hoor je iets wat totaal anders is. Als je je Bijbel leest, naar de catechisatie gaat of de vrouwenvereniging bezoekt, klinkt een heel andere boodschap. Hoe ga je met die twee elkaar uitsluitende zienswijzen om? Draai je de knop om, schakel je tussen de ene en de andere 'wereld'? Het helpt in ieder geval niet door alleen maar te wijzen op het verleden en die tijd te idealiseren.

Wie voelt de spanning niet? Iedereen zoekt naar een manier om op zo'n verantwoord mogelijke manier een weg te vinden. Die opdracht kan niet zonder gebed. Daarom wil ik dit artikel afsluiten met een paar zinnen te citeren uit een gebed dat Teellinck in "Tijd winnen" opgenomen heeft: 'Och, och, jij verdorven vleselijke lust en bedrieglijke gerichtheid op het aardse – wat heb je me toch altijd bedrogen! En wat bedrieg je me nog graag, als ik niet goed op mezelf let! Daarom bid ik U, Heere, laat er een gestalte in me zijn van voortdurende zelfverloochening, van zielsverlangen naar U en van verwachting van mijn Heere Jezus Christus'. ♦

► slot

► Het helpt in ieder geval niet door alleen maar te wijzen op het verleden en die tijd te idealiseren. Foto: Bergkerk Deventer

Koelman en de opwekking in Sluis

ds. C.J. Meeuse, Arnhem

**In 1672 vond in Sluis een bijzondere opwekking plaats.
Het gebeurde tijdens de bediening van Jacobus Koelman.**

Koelman hield in die dagen eerst verschillende preken over 2 Korinthe 5:19 en 20: 'Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen'. Daarna preekte hij over verschillende andere teksten die met de waarachtige bekering te maken hebben, en die we wel als ook tot ons komend mogen beluisteren, zoals Ezechiël 33:11: 'Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?'

De stokbewaarder

De volgende stof die Koelman behandelde, was Handelingen 2:37: 'En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat zullen wij doen mannen broeders?' Dezelfde vraag werd nogmaals aan de orde gesteld uit het boek van de Handelingen, namelijk bij de bekering van de stokbewaarder, Handelingen 16:30: 'En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?' Hierna volgde een preek ter waarschuwing aan hen die ongehoorzaam bleven, over 2 Korinthe 4:3: 'Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen die verloren gaan'. Ook sprak hij over 1 Koningen 21:27:

'Het geschiedde nu, als Achab deze woorden hoorde, dat hij zijn klederen scheurde, en een zak om zijn vlees legde, en vastte; hij lag ook neder in den zak, en ging langzaam'. Andere stoffen die behandeld werden in die tijd waren genomen uit het Hooglied en uit de brieven van Johannes. Er kwamen mensen tot bekering die al jarenlang onder de prediking zaten, ook eenvoudigen die maar weinig kennis hadden. Ook in veel kinderen onder de twaalf jaar waren bijzondere blijken van genade te zien. In sommige wijken van de stad staken de huisgezinnen elkaar aan; zelfs rooms-katholieken kwamen daardoor over tot de gereformeerde religie. Onder de prediking op zondag raakten er enkele maanden aaneen verschillende mensen bekommerd over de staat van hun ziel. Bekende

dobbelaars, dronkaards en andere goddelozen gingen voor het oog van heel de stad een nieuw leven leiden.

Loven en prijzen

In zijn "Historisch Verhael van de Proceduuren", uitgegeven onder de schuilnaam Theophilus Parre-sius, schrijft Koelman hierover dat 'er een groot aantal van allerlei slag van mensen, burgers en soldaten, mannen en vrouwen, jongen en ouden, krachtadig bekeerd zijn tot de levende God, zodat alle oprechten die ervan hoorden en bij gelegenheid des Heeren werk aldaar zagen, met verwondering de Heere daarover loofden en prezen. En dit werd te meer met verbaasdheid opgemerkt, omdat dit daar aan de uiterste grensplaats van het land geschiedde; nu de Heere gereed stond om Zijn toorn door het geweld van de oorlog over Nederland te brengen; alsof de Heere daardoor nog wilde tonen dat Hij in Nederland nog een overblijfsel wilde houden...' Koelman werd later door de overheid uit Sluis verbannen. De duivel wil altijd Gods werk dwarszitten, maar hij moet het altijd verliezen. Na zijn verbanning heeft Koelman immers tientallen werken van puriteinen vertaald, zoals van Love, Binning, Brown, Goodwin, Guthrie, Hooker en Durham. Ze worden, met zijn eigen geschriften, gelezen tot op de dag van vandaag. Ook door u, en door jou? Er worden middellijk nog mensen door zulke boeken opgewekt. ♦

▶ Het jaar 1672 is de geschiedenis ingegaan als het Rampjaar. In datzelfde jaar vond in het Zeeuwse Sluis een bijzondere opwekking plaats.

Wij zullen in Zijn woning gaan

ds. H.J. Agteresch

uitg. Den Hertog; 160 blz., € 19,90.

Ten bate van een grootschalige renovatie van het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Werkendam heeft onze geliefde broeder ds. H.J. Agteresch een prachtige prekenbundel geschreven met zeven overdenkingen over de oudtestamentische tabernakeldienst. In een Bijbellezing zijn de heilige voorwerpen behandeld, de Bijbellezingen worden nu als preken uitgegeven. In elke preek wordt eerst Gods inzetting beschreven en Bijbels gestaafd. Vervolgens worden bevindelijke lijnen getrokken naar het zielenleven, waarbij ook onbekeerden eerlijk worden aangesproken. Het separerende element ontbreekt niet en de nodiging van God aangaande de zondaar met betrekking tot het behandelde

voorwerp wordt helder verwoord. Dat is leerzaam en verrijkend. De zevende overdenking bevat een samenvattend geheel vanuit de Hebreeënbrieff (Hebreeën 10 vers 19 t/m 22), waarin de gang van de hemelse Hogepriester met Zijn eigen bloed door het hemelse heiligdom wordt uiteengezet. Onderwijzend is wat dit voor een arm en in zichzelf verloren volk inhoudt, door het geloof. Het verwondert ons niet dat onze broeder als voormalig arts op het gebied van bloed deze preek de titel gaf: 'De

bloedweg van de hemelse Hematoloog'. Vanuit iedere preek worden leerzame lijnen getrokken naar het Nieuwe Testament. In elke overdenking blijkt dat de rol des boeks met Zijn Naam vervuld is. Steeds wordt gezegd dat het zo nodig is dat 's Heeren Geest de heilgeheimen Zelf openbaart, zal het wel zijn voor de eeuwigheid. Aan elke overdenking gaat een mooi gedicht over het te behandelen onderwerp vooraf. Elke preek bevat aan het einde enkele gespreksvragen.

Bij de voorbereiding heeft onze broeder dankbaar gebruikt gemaakt van een werkje van Bunyan en van onze geliefde ds. G. van Reenen over deze stoffen. Kleine oneffenheid: Het aantal doden dat viel onder hen die buiten het verzoendeksel in de ark zagen, (dus buiten Christus en Zijn bloed om!) was niet 120.000, maar 70 en 50.000. Dit kan wellicht bij een volgende druk gecorrigeerd worden.

Wanneer dit boek rechtstreeks bij de kerkenraad wordt besteld via e-mail emmyhovestadt@gmail.com of tel. 06-27534916 komt de opbrengst ten goede aan de renovatie van de kerk te Werkendam.

ds. W.J. Karels, Hardinxveld-Giessendam

Zijn lijden recht betrachten

ds. A. Schot

uitg. De Banier; 176 blz., € 12,95.

Opnieuw is er een pennenvrucht van broeder A. Schot verschenen: negenveertig overdenkingen voor de lijdens tijd. Voor elke dag in de zeven lijdensweken is er een meditatie die stof biedt voor persoonlijke overdenking of voor de dagsluiting in gezinsverband, zoals de achterzijde van het boek vermeldt. In zijn Voorwoord schrijft de auteur: 'De meditatie is een handreiking om de gedachten in de lijdensweken te kunnen bepalen bij de voorbereiding op de Goede Vrijdag en Pasen'.

Elke meditatie kenmerkt zich door een heldere uitleg van het tekstgedeelte met een persoonlijke toepassing. Broeder Schot heeft de gaven om soms in slechts enkele woorden zaken helder uit te leggen, waardoor de meditatie kernachtig zijn. Dat maakt het boekje erg waardevol. In het lezen van de meditatie ontvang je een

schat aan onderwijs over de lijdensgang van Christus. De manier van schrijven stemt elke keer tot nadenken; het blijft je bij. Het trof mij dat in de eerste meditatie (Gen. 3:21) wordt beschreven dat de Heere God voor Adam en Eva rokken van vellen, afkomstig van dieren, maakte en aandeed. Het was voor de eerste keer dat er bloed vloeide na de schepping. Het zwaard had Adam en Eva moeten treffen, maar deze dieren nemen hun plaats in. Zonder bloedstorting is er geen vergeving, want God gaat van Zijn recht niet af. Deze klederen zijn daarvan zichtbare tekenen. De laatste meditatie (Openb. 3:18) spreekt over het Lam Dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld. Citaat op bladzijde 173: 'Christus is al geslacht in het besluit van God. Dat besluit was van eeuwigheid. Christus heeft Zich in de eeuwigheid al overgegeven. Zo konden de uitverkorenen in het Oude Testament (Adam en Eva) al delen in de verdienste van Christus'. Een wonder van genade! Van harte aanbevolen, ook om als gezin te gebruiken en over te spreken.

ds. J.B. Huisman, Ede

Vereniging van Organisten Gereformeerde Gemeenten

Wanneer het Woord wordt gepreikt, zijn er altijd personen op de been om het zaad weg te pikken, of te helpen het juist nog iets dieper in de toebe-reide aarde te stoppen. Eén van hen is de organist.

Begrijpelijk dat aan zo'n functionaris bepaalde eisen gesteld mogen worden. Samenzangbegeleiding is niet niks. 'Het orgel speelt' niet vanzelf, maar vereist een bezielde en kundige aanpak ten overstaan van een kleine gemeente of soms wel duizenden kerkgangers. De examencommissie van onze organistenvereniging (VOGG) is hierbij dienstbaar aan onze gemeenten en kerkenraden. Deze commissie is graag van dienst, zonder aanzien des persoons (want dit gebeurt volledig anoniem), altijd met minstens twee commissieleden (ter voorkoming van eenzijdigheid)

en nooit zonder gedegen afwerking (een schriftelijk, eerlijk, opbouwend, vriendelijk rapport ondersteund door geluidsopnames van het proefspel en voorzien van ontwikkeladviezen). Tegelijkertijd staat de VOGG altijd open voor vrijblijvend advies. De commissie wordt gevormd door mensen uit onze gemeenten met kennis en begrip van zaken.

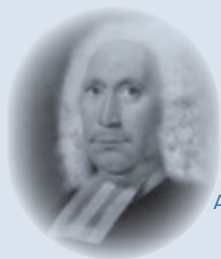
Er komt veel op kerkenraden af. Daarom is het fijn dat de commissie hen zoveel als mogelijk ontzorgt door het opstellen van een realistisch 'psalmbriefje'. Daarbij worden zaken getoetst, zoals gepast inleidend spel, reageren op het lampje, een extra versje spelen, verantwoord omgaan met het orgel, het kunnen spelen van een nette koraalzetting en -bewerking, duidelijke begeleiding van een (onbekende) psalm en recht doen aan de specifieke psalmtekst of

het preekthema.

Het woord 'examen' mag dan wat streng en afschrikwekkend klinken, u kunt er prima 'advies' of 'beoordeling' voor in de plaats zetten. Het gesproken Woord staat in onze gemeenten centraal. Maar toch: 'wie zingt, bidt dubbel'. De begeleiding van de gemeentezang mag daarom niet ach-teloos geschieden.

Voor meer informatie over de commissie en vrijblijvend advies kunt u contact opnemen met de coördinator J.J. de Rooij via jpjderooij@gmail.com ♦

ALEXANDER COMRIE
(1706-1774)

De weldaden voor de bruid

Het is goedertierenheid en barmhartigheid van de Heere als we zien wat Hij aan de bruid geeft op de dag van haar huwelijk. Het is de dag dat Zijn hart vrolijk is en dat Hij Zich erin verheugt om haar goed te doen. Hij is verblijd zoals een bruidegom blij is met de jonge vrouw uit de jaren van zijn jeugd.

De Heere geeft allereerst Zichzelf aan de ziel. Hij geeft Zijn liefde en genegenheid, Zijn hart, Zijn gehele Persoon, waarachtig God en mens. Dat is de voorwaarde waarop dit huwelijk gesloten wordt. 'Zij zullen Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn'. Daardoor kan en mag de ziel zeggen: 'De Heere is mijn Deel, daarom zal ik op Hem hopen'.

Een andere weldaad is de volle en vrijwillige vergeving van zonden en het uitdelgen van alle gemaakte schuld. Ze worden alle achter Zijn rug geworpen, in het midden van de zee (Jes. 38:17), en Hij denkt er nooit meer aan omdat ze uitgedelgd zijn omwille van Zijn Naam.

Een derde weldaad is de leiding die de Heere aan Zijn bruid geeft; Hij leidt haar en verzorgt haar zolang ze in de woestijn is. Zijn oog is op haar (Ps. 32:8), en zelfs 'met de stenen des velds' zal Zijn verbond met haar zijn. Hemel en aarde, koren en most zullen Jizreël verhoren, steeds opnieuw. Bovendien krijgt zij een recht op het eeuwige leven. Zij wordt een mede-erfgenaar van haar Hoofd, en als erfgenaar zal haar eenmaal worden toegeroepen: 'Komt en beërft het Koninkrijk, dat voor u weggelegd is

STEM UIT HET VERLEDEN

vóór de grondlegging der wereld'. Ja, er is ook goedertierenheid en barmhartigheid als we letten op de gevolgen van dit huwelijk. Hierdoor komt de meest innige vereniging met elkaar tot stand. Christus en de bruid zijn niet meer twee, maar één. Hij is het Hoofd, en zij een lidmaat van Zijn lichaam. Hierin zien we een volmaakte weerspiegeling van wat het huwelijk is. Er is van weerszijden een diepe en heel innige verbondenheid. Hij openbaart haar Zijn verbor-genheid (Ps. 25:14) en verbergt niets voor haar, 'anderszins zou Ik het u gezegd hebben' (Joh. 14:2). Hij oefent gemeenschap met haar in al haar lijden en benauwdheid, want Hij is mét haar benauwd. En aan de andere kant opent deze bruid heel haar hart aan Hem en vertelt ze aan Hem al haar wegen, net zoals David deed.

Uit: "Troost voor een missend hart; verzamelde leerredenen, deel 1", Alexander Comrie; Apeldoorn, 2017.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Sunnyside (Washington, VS)
en Waupun (Wisconsin, VS),
ds. J.J. Witvoet te Rock Valley (Iowa, VS).

BEDANKT

voor Drachten,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
Voor Gouda,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid
voor Groningen,
ds. H. Brons te Moerkapelle;
voor Nobleford (Alberta, Canada),
ds. P.D. den Haan te Rijssen-West.

AANGEPASTE DIENST IN GENEMUIDEN

Op zaterdag 12 april (14.30 uur) is er in de kerk van de Geref. Gemeente te Genemuiden een aangepaste dienst voor mensen met een verstandelijke beperking. Ds. A. Verschuure spreekt over 'Op Golgotha'. Iedereen is welkom. Na afloop is er gelegenheid voor ontmoeting.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS THOLEN 12 FEBRUARI 2025

Namens de roepende kerk van Scherpenisse opent ds. J. de Kok de vergadering op de gebruikelijke wijze. In het memorandum wordt onder andere aandacht besteed aan het vertrek van de predikanten K. Boeder (vanwege de overgang naar Ermelo) en ds. G.J.N. Moens (door het hem verleende emeritaat). De 15 gemeenten zijn wettig vertegen-

woordigd door 30 afgevaardigden: 3 predikanten, 25 ouderlingen en 2 diaconen. Het moderamen wordt gevormd door: preses ds. M. Blok; assessoren ds. C. van Ruitenburg en ouderling C.C. de Hond; scribe G.D. Roeland; quaestor W. Roozmond.

Van het verslag van de kerkvisitatie te Scherpenisse wordt kennisgenomen. Zo ook van het Jaarrapport van de Raad van Advies van Sirjon, van het Jaarbericht van de Commissie van Advies van Cedrah en van het Jaarverslag van de Raad van Advies van De Vluchtheuvel. Naar aanleiding van dat laatste verslag vraagt ouderling P. Kraamer aandacht voor de behoefte aan gastoudergezinnen.

De begroting van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) inzake De Bron te Merksem met bijhorende notitie wordt besproken. Er wordt enerzijds besloten een voorlopige bijdrage per lid/dooplid vast te stellen van één euro, en anderzijds de Particuliere Synode Zuid te verzoeken te bewerken dat de drie classes (Goes, Middelburg en Tholen) tot een definitieve uniforme bijdrage per lid/dooplid komen.

Op de vraag van Dirksland of het zijn van archiefhoudende gemeente nog actueel is, wordt door de scribe toege- licht dat iedere classis op grond van artikel 45 DKO een archiefhoudende gemeente behoort te hebben. Er ligt een vraag of een ambtsdrager uit de classis in het seizoen 2025/2026 Bijbelstudie wil geven aan de afdeling Sint-Philipsland.

Belangstellenden kunnen zich melden bij ds. C. van Ruitenburg.

Een appelzaak wordt in comité behandeld. Daarin wordt besloten tot niet-ontvankelijkheid.

Tot leden van het college van visitatoren worden voor een periode van vier jaar benoemd de predikanten M. Blok, J. de Kok en C. van Ruitenburg (voorzitter) en de ouderlingen M. de Geus, A. van Heinsberg en G.D. Roeland (secretaris).

Tot leden van de voorbereidingscommissie appelzaken worden benoemd ds. M. Blok (voorzitter) en de ouderlingen A. van de Berg, M. de Geus, L. Koppert en G.D. Roeland (secretaris).

Als afgevaardigden naar de Particuliere Synode Zuid van 10 april 2025 worden gekozen: de predikanten M. Blok, J. de Kok en C. van Ruitenburg en de ouderlingen M. de Geus, A. van Heinsberg, B.C. Kooij, G.D. Roeland en W. Roozmond.

Sint-Annaland is de roepende kerk voor de geplande vergadering van 15 september 2025. Ouderling C.C. de Hond van de roepende kerk Scherpenisse eindigt de vergadering, waarna de preses de vergadering sluit.

G.D. Roeland, classisscribe

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 227: scribe in Moerkapelle is met ingang van heden: H. Paul, Van Swaanswijkstraat 22, 2751 XL Moerkapelle; tel. 079-5933473, e-mailadres: hpaul@gergemmoerkapelle.nl

Berichten

BONDS DAG VROUWENVERENIGINGEN

Op dinsdag 8 april (10.15-15.30 uur) houdt de Vrouwenbond haar jaarlijkse Bonds dag. Het thema is 'Eenzaam, ik?!'. Sprekers van deze dag zijn: ds. B. Labee (geestelijke eenzaamheid), mevr. A.G.

de Jong (psychische eenzaamheid) en ds. P.C. Vlot (eenzaamheid in de kerk). Er zijn muzikale intermezzo's en er is een forumdiscussie met de sprekers. De leiding heeft ds. A. Verschuure. Locatie: Adventkerk, Vijftien Morgen 51, Veenendaal. Bekijk de parkeerinstructie

via www.vrouwenbondgergem.nl/bonds dag2025 Alle belangstellenden hartelijk welkom.

OPEN LESSEN CGO TOERUSTING

Wilt u vrijblijvend kennismaken met

de Basis- en de Vervolgcurcus van het CGO? Kom dan naar onze open lessen: Amersfoort, Gouda en Rijssen: 10 april, 19.30 uur (Gouda start om 19.15 uur) Dordrecht en Goes: 12 april, 8.30 uur Elspeet: 8 april, 19.30 uur. Voor de adresgegevens van de leslocatie of de lesinhoud zie de website: www.cgo.nu/toerusting/open-lessen

INFORMATIEAVONDEN CGO HBO

Wilt u vrijblijvend kennismaken met de CGO-opleidingen van Hbo? Kom naar onze informatieavonden in Gouda en/of online op:

- 7 mei en 4 juni: voorlichting Basis Hbo Theologie (BHT), Pastoraal Werk (PW), losse modules Pastoraat (LMP) en docent Godsdienst (GL);
- 15 mei en 12 juni: voorlichting Grieks (alléén online).

In april starten we met de keuzemodules 'Kinderwerk' en 'In gesprek met'. Er is nog plaats.

Voor meer informatie én aanmelden: <https://www.cgo.nu/hbo-opleiding>

STADSWANDELINGEN DORDRECHT

In Dordrecht worden op zaterdagen weer stadswandelingen langs historisch belangrijke plaatsen gehouden. De data zijn: 12 april, 10 mei, 14 juni, 5 juli, 23 augustus en 27 september. Verzamelen om 11.00 uur bij de zijdeur van de Grote Kerk, tenzij anders is afgesproken (kosten bezoek Grote Kerk: vier euro). De collecte is voor Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Voor parkeren zie www.parkerenDordrecht.nl; parkeren op Weeskinderendijk is gratis (kenteken intoetsen). Meer info: A. Nelemans (e-mail: a.nelemans1959@gmail.com; tel. 06-13449386).

REGIOAVOND EEN HANDREIKING

Vereniging Een Handreiking (regio Hart van Holland) houdt op donderdag 10 april (19.45 uur) een regioavond in de Adm. de Ruyterschool, Kerkdreef 1a, Krimpen a/d IJssel. A. van Wolfswinkel, huisarts en coördinator bij De Oase, spreekt over 'Adempauze, wanneer het thuis teveel wordt; Wat kan de Oase betekenen?' Er is voldoende parkeergelegenheid. Meer informatie: www.eenhandreiking.nl

JONGERENAVOND MIDDELHARNIS

Vrijdag 11 april (19.30 uur) is er een regionale jongerenavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Middelharnis. Ds. L. van der Kuijl spreekt over het thema 'Schijn of zijn'. Na de pauze volgt de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

FIETSTOCHT BETUWE

Op zaterdag 12 april is er een lentefietstocht door de Betuwe. Start tussen 10.00 en 12.30 uur aan de Oude Broekdijk 2a te Kesteren. Onderweg is er een minimarkt. De opbrengst is voor de nieuwe kerk in Kesteren. Meer info: nieuwbouw.gergemkesteren.nl

OASE FAIR 2025

Diaconaal Gastenhuis De Oase in Ouddorp houdt op 12 april de Oase Fair, een markt met ruim veertig kramen. Schuif aan bij de workshop en zing mee tijdens het samenzangmoment. Tijd: van 9.30 tot 15.30 uur. Locatie: Kwekerij Klepper, Oudelandseweg 27, Ouddorp. Meer info: www.diaconaalgastenhuisdeoase.nl

VERKOPINGEN

Berkenwoude - In de kerk van de Geref. Gemeente te Berkenwoude wordt op woensdag 9 april (9.00-14.30 en 18.30-20.00 uur) een kinder- en dameskledingbeurs gehouden. De opbrengst is voor de kerkbouw. Pinnen kan, maar graag contant betalen. Kleding inleveren? tel 06-21711860.

De Beek-Uddel - Op zaterdag 12 april (10.00-15.00 uur) houden de jeugdverenigingen van de GGI en de GG in Uddel een verkoping op het kerkplein aan de Paleisweg 214 te Ermelo; de opbrengst is voor zendingsdoeleinden.

Enschede - Op vrijdag 11 april houdt de vrouwenvereniging te Enschede een verkoping voor de zending. De avond begint om 18.30 uur. Locatie: Weerseloseweg 13, Enschede.

Poortugaal - Op zaterdag 12 april (10.00-14.00 uur) houdt vrouwenvereniging Dorcas te Poortugaal een verkoping aan de Achterweg 11. De opbrengst is voor zending en vakantieweken voor mensen met een beperking.

Rijssen - De vrouwenverenigingen Dorcas te Rijssen houden op zaterdag 12 april (10.00-13.00 uur) een lentefair in kringloopwinkel De Mors, Spoelestraat 7.

Rotterdam-IJsselmonde - Op zaterdag 12 april (10.00-12.00 uur) houdt vrouwenvereniging Tryfosa in IJsselmonde een verkoping in de Thaborkerk, Reyerdijk 41. De opbrengst is voor ZGG en vakantieweken VBGG.

Veenendaal - In de Adventkerk te Veenendaal (Vijftien Morgen 51) wordt zaterdag 5 april (10.00-12.00 uur) een verkoping van tweedehandskleding en speelgoed gehouden. De helft van de opbrengst is voor de inbrenger, de helft is voor het werk van Ruben Sinnakili in Sri Lanka. Alleen pinnen. Voor meer info mailen naar kledingverkoop-adventkerk@gmail.com

Zoetermeer - Op vrijdag 11 april (16.00-19.30 uur) is er een zendingsmarkt t.b.v. zending in Guinee en evangelisatie. Locatie: Vredekerk, Zwaardslotseweg 44.

ZANGAVONDEN

Ede - Petrakerk, Lunterseweg 25, zat. 12 april, 20.00 uur, gem. koor Preludium, Rien Donkersloot, orgel; collecte.

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 12 april, 19.30 uur, Hollands jongerenkoor en orkest, kinderkoor Samuel, Peter Wildeman en Arie van der Vlist, orgel, spreker ds. M.H. Schot; kaarten via website van Peter Wildeman; collecte voor deputaatschap Israël.

Leerdam - Grote Kerk, zat. 12 april, (project)koren Sursum Corda uit Zeist en De Lofstem uit Geldermalsen (koren van de Geref. Gemeenten), orkest Euphonia Talenta, Eric Quist, orgel; spreker en collecte voor Woord & Daad (toegang vrij).

Leeuwarden - Doopsgezinde kerk, Wirdumerdijk 18, vr. 11 april, 20.00 uur, Noorder Jongerenkoor, mannenzangvereniging 'Dit is 't wat ús bynt', Harm Wolter, orgel; leiding evangelist S. de Visser; avond gaat uit van evangelisatiepost Achter de Hoven (toegang vrij).

Lisse - Grote Kerk, Heereweg 250, vr. 4 april, 19.30 uur, gem. koor Shalom en kinderkoor de Jonge Lofstem (koren van de Geref. Gemeente), Rick van Dorp, orgel.

Sliedrecht - Grote Kerk, zat. 12 april, psalmzangavond met bovenstemgroep Hardinxveld-G'dam, Bart Kruithof, orgel; meditatie ds. A.A. Brugge; collecte voor Oekraïne (toegang vrij).

Yerseke - Kerk Geref. Gemeente, zat. 12 april, 19.00 uur, vijf kinderkoren uit Middelburg, 's-Gravenpolder, Kruiningen en Yerseke; leiding student G.J. van den Ende; collecte voor Bijzondere Noden.

Kerkdiensten

ZONDAG 6 APRIL 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Alblasserdam** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Alphen aan den Rijn** 14.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Amersfoort** 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Amsterdam** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 15.30 uur ds. J. Beens; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Burgh-Haamstede** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Den Haag-Scheveningen** 17.00 uur ds. M.L. Dekker; **Den Helder** 18.00 uur ds. P. Mulder; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 14.30 uur (Belijdenisdienst) ds. C. van Ruitenburg; **Doetinchem** 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 9.30 (H.A.) en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 15.00 uur ds. K. Boeder; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 18.00 uur stud. W. de Jong; **Gorinchem** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Gouda** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Goudswaard** 10.00 en 18.00

uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 9.30 en 15.30 uur stud. J. Kroon; **Groningen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Houten** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Kampen** 15.30 uur ds. A. Schreuder; **Kamperland** 14.30 uur ds. L. van der Kuil; **Kapelle-Biezeling** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Katwijk aan Zee** 10.00 uur ds. P. Mulder; **Klaaswaal** 9.30 en 18.00 uur stud. D. de Jong; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 uur (H.D.) ds. G. Hoogerland en 18.00 uur ds. M. Karens; **Leerdam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Lelystad** 9.30 en 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Lisse** 10.00 en 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. B. Labee; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Nieuwe-Tonge** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J. de Kok; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 uur ds. M.L. Dekker en 15.15 uur ds. J. IJsselstein; **Nieuwerkerk** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 15.00 uur ds. M. Karens; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Oostkapelle** 9.30 (Dovendienst) en 16.00 uur (Dovendienst) ds. P.C. Vlot; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppendoes** 15.30 uur ds. P. Mulder; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 uur ds. J.J. Tanis; **Oudemirdum**

9.30 en 14.30 uur ds. W. Visscher; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Puttershoek** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Rhenen** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 en 16.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Rijssen-Noord** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 en 14.00 uur stud. W. de Jong; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.15 uur ds. J.M. Evers; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 (Belijdenisdienst) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. M. Blok; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 9.30 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur stud. K.L. Blok; **Spijkernisse** 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Sprang-Capelle** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuil; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Westzaan** 15.00 uur ds. H. Brons; **Wierden-Aadorp** 19.00 uur ds. R.A.M.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Visser; **Woerden** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippo; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 8 APRIL 2025

Drachten 19.30 uur ds. J. van Laar; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Middelburg-Centrum** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nijkerk** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Oosterland** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder.

WOENSDAG 9 APRIL 2025

Aalburg 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Aalst** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Amersfoort** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Barendrecht** 19.30 uur (voor de GBS) ds. C. Hogchem; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Hilversum** 19.45 uur (Evangelisatiedienst) ds. J.B. Huisman; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. M. Joosse; **Leerdam** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Marknesse** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen;

Melissant 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Middelharnis** 19.30 uur (voor de zending) ds. J.M.D. de Heer; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Opheusden** 19.30 uur (voor de GBS) ds. J. van Laar; **Oppendoos** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Oud-Beijerland** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Poederloijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Puttershoek** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Rhenen** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-West** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rilland-Bath** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. D. de Wit; **Scherpenzeel** 19.30 uur ds. J. Beens; **Westkapelle** 19.30 uur (Bidstond PS Zuid) ds. S. Maljaars; **Zwolle** 19.30 uur ds. G. Beens.

DONDERDAG 10 APRIL 2025

Alblasserdam 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Boskoop** 13.30 (huw.bev.) en 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. G. van Manen; **De Valk-Wekerom** 13.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **'s-Gravenzande** 19.45 uur ds. M. Karens; **Klaaswaal** 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; **Meeuwen** 19.30 uur ds.

M.T. Al-Chalabi; **Ouddorp** 19.30 uur ds. G. Pater; **Spijkenisse** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Wageningen** 19.30 uur ds. A. Schot.

VRIJDAG 11 APRIL 2025

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **Rijssen-Noord** 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser; **Rijssen-Zuid** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse.

ZATERDAG 12 APRIL 2025

Genemuiden 14.30 uur (Aangepaste dienst) ds. A. Verschuure.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 6 APRIL 2025

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De Heere heeft uit het midden van de gemeente weggenomen onze geliefde oud-ambtsbroeder

Abraham Karels

in de leeftijd van 72 jaar.

Bram heeft onze gemeente van 2018-2020 mogen dienen als diaken. In dankbaarheid gedenken we het werk dat hij in ons midden heeft mogen doen. De Heere zij Gerda, kinderen en kleinkinderen een God van nabij in dit grote verlies.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente
Kapelle-Biezelinge
M.C. Schroevens, preses
J. van Mourik, scriba

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbdingenspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

LANDELIJKE PSALMZANGAVOND

D.V. MAANDAG 21 APRIL 2E PAASDAG

DOMKERK UTRECHT - Aanvang: 19.30 uur

Organist: Pieter Heykoop

Meditatie: Ds. A.T. Huijser

Coll. Bijbels + Noodhulp Moldavië

Reserveren VERPLICHT (vol=vol)

Ga naar: www.pieterheykoop.nl

en reserveer uw GRATIS toegangskaarten!

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

■ NIEUWBOUW
■ RESTAURATIE
■ OVERPLAATSING
■ ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

D.V. ZATERDAG 5 APRIL 2025

CONCERT

BOVENKERK KAMPEN

KOORNMARKT 28, AANVANG 19:30 UUR, KERK OPEN 19:00 UUR

Garder Mannenkoor o.l.v. Sjaak van Wijngaarden
Gemengd koor Moria o.l.v. Corné Visscher

Dhr. A. Bolier opening en meditatie

Willemien van der Hoek-Veldman viool • Pier de Jong hoorn

Marco den Toom orgel • Johan Bredewout piano

GARDER
 MANNENKOOR

GRATIS ENTREE, COLLECTE T.B.V. ST. HOPE FOR ENGLAND

WWW.GARDERMANNENKOOR.NL

Boekhandel

De ZONNEBLOEMDorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

GEZINSCAMPING
 IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de Friese Meren
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENDHOEK.NL

Begrafenisonderneming STAMMolenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -
HOEKMAN
 Kantoor & Project

 Levering
 in heel
 Nederland

 Hoekman is uw leverancier van **tafels en stoelen** voor **kerk, vergaderzaal** of **consistorie**.

 Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie.

 U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit en jarenlange ervaring**.

 Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
 T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

VAN DER WILT
 RAAMDECORATIE
UW ADVISEUR**AAN HUIS**
 ☎ 06 - 36 29 43 14
 🌐 wiltraamdecoratie.nl

Uw woning in Veenendaal verkopen?
Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
 Makelaars

 0318-628412
 www.burglandmakelaars.nl
 info@burglandveenendaal.nl

WILL YOU BE OUR NEW TEACHER NEXT YEAR?

 More info? Check out **lesgevenincanada.nl**.
 Ready to apply? Send your cover letter and C.V. to **inquiries@ccschool.ca**

 Calvin
 Christian
 School
 Coalhurst, Alberta
Questions? Please contact us!

☎ 001-403-381-3030

✉ inquiries@ccschool.ca

🌐 **lesgevenincanada.nl**

JOH.DEHEER

toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Leven met autisme?

HEILVERLENING - COACHING - TRAINING

www.tamim.nu

**Bureau
Mark.**

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

**Zakelijke en Familie Mediation
vanuit een christelijke achtergrond**

Bel 0318-250105 of mail naar
info@vanweelden-mediation.nl
Wij zijn gevestigd in het midden van NL.

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

AB

STRESSENORUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

**Je hoofd nooit stil? Vast in angst,
stress en onrust? Doorbreek die
cirkel met De Ontspanformule!**

- ✓ Gratis online training
- ✓ Eerste stap naar rust en ontspanning

Gun jezelf die rust.
Start nu!

tel. 06-25081102

KROON
 TEGELS & PVC

Specialist in vloertegels, wandtegels en PVC vloeren

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | info@kroontegels.nl | kroontegels.nl

**Reformatische Psychologenpraktijk
Nederland** biedt identiteit bewuste
behandeling en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

VERANTWOORD ONLINE?

- ▶ gefilterd internet
- ▶ filter met weekplanner
- ▶ glasvezel en dsl
- ▶ vaste telefoon
- ▶ gratis emailmigratie

fiberlinq.nl

0166-760005

**Praktijk
den Uijl**

♥ **HULPVERLENING**

♥ **COACHING**

♥ **TRAINING**

♥ **TOERUSTING**

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nl

| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

*Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen*

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38

vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

**begrafenisverzorging
Den Hollander**

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

010 - 460 05 09

info@tdenh.nl

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Stolk Orgels

- huiskamerorgels
- kerk- en zaalorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel • Vrijheidslaan 55
Krabbendijke • Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

Begravenisonderneming
sinds 1982 — *de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen

Day en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg	0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838
Barendrecht	0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begravenisondernemingdejongh.nl | www.begravenisondernemingdejongh.nl

de Verrassing
samen vakantie vieren

Wanneer zien we u op Texel?

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl

Onesiforus
NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
ds. W.J. op 't Hof (voorz.)
G. Hop (secr.)
W.A. Barth
ds. A. den Hartog
J.J. van Ommeren
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. P. de Boer
Ds. D. Heemskerk
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
F. Bouman
D.C. van der Ploeg
mr. drs. S. Visser

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

Garderenseweg 106 b | 3888 LD | Uddel | info@onesiforushulp.nl

Te huur: 2-pers. vakantiehuisje op boerderij in Grijskerke. Centraal op het Zeeuwse eiland Walcheren. 0118-591464

Magnesium Complex van NeoLife
voor: een goede nachtrust, normale functies van spieren en zenuwstelsel, vermindering van vermoeidheid.
GEEN MAGNESIUM = GEEN ENERGIE
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Aangeboden op USB-stick:
Prekenserie van ds. A.T. Huijser over Jona en van ds. S.W. Janse over de woestijnreis. Per serie € 30,00, beide series samen op één stick € 50,00. Verzendkosten € 5,00. Opbrengst ten goede van ZGG. Aanvragen en info: preken@gergemrijssen.nl

Op zoek naar een **reformatorische, kleinschalige camping op de Veluwe** deze zomer? 06-49496227
www.minicampingderusthoeve.nl

Nw in bkh! Huib, de dwangarbeider, puzzel en lesbrieff 'De Bevrijding':
www.ramshoorn.nl / 06 22 78 02 38

Ontmoet ons!

Werken bij Adullam als flexer, gediplomeerde of zijinstromer? Wissel met ons van gedachten tijdens de informatieavond. Wij denken graag met je mee.

Adullam
leren | wonen | werken

Werken bij Adullam
Werk vanuit identiteit

Het hele programma bekijken of aanmelden? Scan de QR-code of kijk op adullam.nu/informatieavond.

Datum: D.V. donderdag 10 april 2025
Locatie: Wilgenheim, Rembrandtlaan 102, Alblasserdam
Tijd: 16:30 - 21:00 uur (inloop vanaf 16:00 uur, voor een maaltijd wordt gezorgd)

Job van de Kieft
Errie Hazeleger
Elsbeth Bouw
Janine Kieviet

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

Je eigen werktijden kiezen? Kom werken bij De Schutse!

Ben je op zoek naar een baan in de zorg met de flexibiliteit die past bij jouw leven? Bij De Schutse bieden we je de unieke kans om zelf je werktijden te kiezen! Parttime, fulltime of iets daartussenin; wij denken graag je met mee.

Wij zoeken de volgende enthousiaste collega's:

- Vakantiemedewerkers alle locaties
- Verpleegkundigen Oud-Vossemeer
- (Verantwoordelijk) medewerker Huishouding/Wasserij
- Persoonlijk Begeleiders alle locaties
- Begeleiders alle locaties
- Begeleider Gezinshuis Oud-Vossemeer
- Teamleider(s) Kesteren/Achterberg
- Nachtdienstmedewerker
- HR-manager
- Logopediste
- Communicatieprofessional

Klinkt dit als iets voor jou? Kijk op onze website www.werkenbijdeschutse.nl voor de uitgebreide vacatures of neem direct contact op met onze recruiter Mirjam Hardeman (06 39 36 75 89) of mail naar werkenbij@deschutse.nl

De verbinding in jullie relatie zoek?

Mediorah helpt jullie weer klik te krijgen
zet de eerste stap naar nieuwe verbondenheid
en neem contact op!

www.mediorah.nl

Te huur: vanaf week 18, bungalowpark
Hoge Hexel, 8 pers. nieuwe woning.
Van alle gemakken voorzien.
App voor info/foto's: 06-81109220

Bung. Zee&Duin | Rust, natuur, strand
Ideaal voor 55+! Prachtige fiets- en
wandelroutes | karensrecreatie.nl
033 2771884

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Te huur: leuk chalet met ruime
omheinde tuin. Mooi fietsgebied!
Tussen Middelburg en Goes. Info?
Mail retrochaletje@gmail.com

Op zoek naar **verpleegkundigen** die
een vaste (school)dag zorg willen bieden
aan 2 kinderen met een spierziekte in
Gelders. Betaling vanuit **PGB**.
Woonachtig binnen een straal van
ca. 30 km. Meer info: 06-27277091

Genieten in een compleet ingerichte
LODGETENT of CHALET (5 tot 7 pers)
in Oostenrijk, Zuid-Frankrijk, Spanje
www.familylodges.eu 0653895937

Even een paar dagen er tussenuit?
Geniet van rust, ruimte en natuur op
de Veluwe in onze nieuwe, luxe en
comfortabele 4-pers. **B&B Mijllerzicht
te Lunteren.** Meer informatie op
www.mijllerzicht.nl of bel 06-22691950.

Een nieuwe carrière?

Ontdek jouw passie voor zorg
en begeleiding bij De Schutse

Als Intensieve Begeleider bij De Schutse kun jij:

- Groeien en ontwikkelen op professioneel vlak
- Flexibel werken wanneer het jou uitkomt
- Werkgeluk ervaren als begeleider

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

Neem contact op met onze
recruiter Mirjam Hardeman,
06 393 675 89 of scan de QR

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redactoren: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 078-6912899
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

44

Een dominee in de gevangenis

U kunt ook buiten preken, dominee!

Ds. Ledeboer en de twee ouderlingen mogen van de koster van de kerk in Oudshoorn niet naar binnen. Wat nu te doen?

‘U kunt zolang wel in mijn huis wachten’, zegt de koster, ‘straks komt de burgemeester toch naar de kerk. En misschien ook ds. Witzenburg van Boskoop, die voor vanmiddag is uitgenodigd. Dan zullen zij het u zelf wel vertellen!’

Zonder verder een woord te zeggen, stappen ze met z’n drieën het kostershuis binnen.

Het duurt niet lang of ds. Witzenburg en de burgemeester zijn ook gearriveerd.

Zij vragen ds. Ledeboer waarom hij vanmiddag tóch naar Oudshoorn is gekomen.

‘Wel’, antwoordt deze beheerst, ‘omdat ik alleen in Benthuisen geschorst ben, en ik van uw kerkenraad geen wettig bericht heb ontvangen dat ik hier niet mocht komen.’

‘Wát’, denkt de burgemeester terwijl hij zich boos voelt worden, ‘is die ds. Ledeboer nu nóg niet uit het veld geslagen?’ Met opgeheven vinger gaat hij voor hem staan en roept: ‘Waag het niet om ons kerkgebouw binnen te komen, zoals u dat vanmorgen in Benthuisen hebt gedaan! Ik heb mijn veldwachter al opdracht gegeven u in dat geval te arresteren!’

‘O, maakt u zich niet bezorgd’, zegt ds. Ledeboer onbewogen, ‘er is hier in de omgeving vast wel een plaats waar we wél kunnen vergaderen.’

Hij knikt zijn beide ouderlingen toe en samen gaan ze naar buiten.

Daar staat een grote groep mensen te wachten voor de kerk. Ook zij mogen nog niet naar binnen.

Een oude man die vooraan staat, zegt schor: ‘Dominee, als u niet in de kerk mag preken, preek dan maar op het kerkhof dat óm de kerk ligt, hoor.’

Een ander roept: ‘Dominee, kunt u niet in Alphen aan den Rijn gaan preken?’

Te midden van de samengedromde menigte dringen enkele mannen uit Benthuisen naar voren. Breed gaan ze voor hun dominee staan. Ze hebben zojuist iemand horen zeggen dat er mensen zijn die ds. Ledeboer wel zouden willen stenigen! Hun dominee loopt gevaar... Maar dat zullen zij verhinderen! ♦

Volbracht!

Had jij erbij willen zijn? Bij de kruisiging op Golgotha? Had jij willen zien hoe de Heere Jezus daar hing vol bloed en wonden? Had jij het willen horen hoe Hij bespot en gehoond werd?

Johannes was erbij. Enkele vrouwen waren erbij. De hoofdman was erbij. Zij hebben het gezien. Zij hebben zelf uit Zijn mond gehoord dat Hij zei: ‘Het is volbracht!’ Het is vol! Er hoeft niks meer bij. Er kan niets meer bij. Het grote doel waarvoor de Heere Jezus op aarde kwam, is behaald. Alles wat de profeten over Hem geschreven hebben, heeft Hij gedaan. Hij heeft alles volbracht, de duivel heeft verloren. Hij is volkomen gehoorzaam geweest aan de wil van Zijn Vader. ‘Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen’ (Joh 17:4).

Het is volbracht! Het voorhangsel scheurde van boven naar beneden. Het offeren van al die dieren hoefde niet meer. ‘Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden’ (Hebr. 10:14). Het is volbracht! Wat een triomfkreet!

Bij het kruis stonden heel veel mensen. Zij hebben gehoord dat Jezus zei: ‘Het is volbracht’. Maar ze hebben helemaal niet op die woorden gelet, of ze niet geloofd. Zij gingen gewoon door met de dingen waar ze mee bezig waren. Hoe is dat bij jou? Luister jij ingespannen naar de woorden van de Heere? Gods kinderen zijn zó gelukkig! Zij mogen zingen:

*‘Nu reis ik getroost onder het heiligend kruis
naar ’t erfoegd daarboven, in ’t Vaderlijk huis.
Mijn Jezus geleidt mij door de aardse woestijn,
gestorven voor mij! zal mijn zwanenzang zijn’. ♦*

Leestip: Johannes 19:19 -30

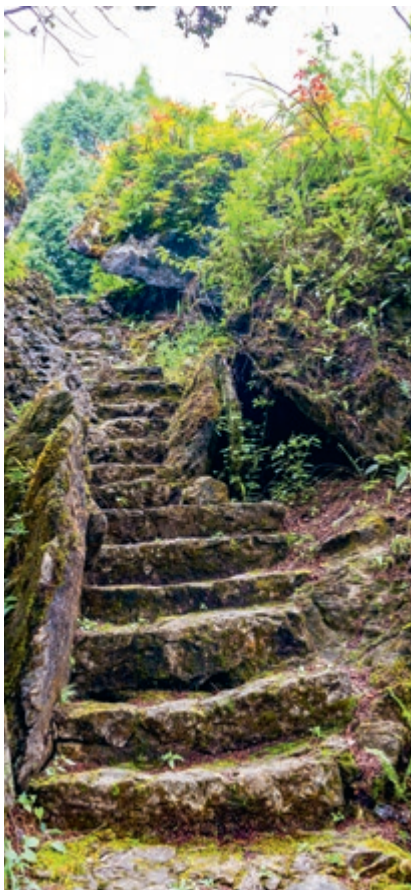
► Tetelestai betekent vanuit het Grieks: Het is volbracht.
It is finished betekent vanuit het Engels: Het is volbracht.

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Vragen over (de) weg

In onze dagen hoor je nogal eens dat iemand 'weg' is (overleden). Waar komt dat vandaan en is het passend? Is de uitdrukking 'er is een weg bij God vandaan' niet verwarrend?

God nam hem weg

Vermoedelijk zal met de geschiedenis van Genesis 5 voor het eerst gesproken zijn over iemand die 'weg' was. We zijn dan bij de geschiedenis van Henoch en lezen in vers 24: 'Henoch dan wandelde met God; en hij was niet meer, want God nam hem weg'. In Hebreeën 11 vers 5 vinden we meer woorden over Henoch: 'Door het geloof is Henoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zou zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had; want vóór zijn wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde'. De kanttekening (15) schrijft bij dat 'weggenomen' de oorspronkelijke betekenis van het woord in de grondtaal: 'overgezet, namelijk van de aarde in den hemel'. Dat is om jaloers op te worden! En dan verstaan we ook de uitdrukking dat iemand 'goed' weg is of een 'betere ruil' heeft gemaakt.

Het lijkt ons niet onjuist als we deze uitdrukking zo gebruiken. Temeer omdat de meest gebruikte zegswijze 'overleden' niet altijd passend is. Als we zeggen dat iemand 'overleden' is, spreken we daarmee uit dat iemand 'over het lijden' is. Maar als we nooit hebben gehoord van het wonder van wedergeboorte in iemands leven, vrezen we dat het meest ontzettende lijden naar de ziel (en bij de wederkomst ook naar het lichaam) begonnen is.

God opende een weg

Een andere vraagsteller begreep vanaf zijn jonge jaren niet de uitdrukking: 'er is een weg bij God vandaan'. Het gaf zelfs verwarring want het riep de gedachte op om letterlijk 'weg te blijven' bij de genadetroon. Al vaker hebben we er de vinger bij gelegd dat elke uitdrukking vraagt om duidelijke uitleg. Met name de

jonge generatie moet niet in het ongewisse blijven over allerlei 'staande' uitdrukkingen. Hopelijk wordt in de prediking, bij de catechese en in het pastoraat geprobeerd om allerlei begrippen vanuit de Heilige Schrift uit te leggen in eenvoudige taal.

Als het om genoemde woorden gaat, zal de herkomst wel bekend zijn. We lezen in Genesis 3 vers 24: 'En Hij dreef den mens uit, en stelde cherubs tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlammig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens'. Na de zondeval moest de mens om eigen schuld de heerlijke hof verlaten en was de gemeenschap met God verbroken. Adam en Eva konden niet terug. De weg naar God en Zijn gemeenschap was afgesloten. Maar als de Heere met Zijn Geest gaat werken in een zondaarshart, wordt die treffende vraag uit de Heidelberger geleerd: 'Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?' (Heidelbergerse Catechismus, Zondag 5, vraag 12). We kunnen ook zeggen: 'is er nog een weg' om met God verzoend te worden?

Eeuwig wonder als de Heere dan in het vastlopen van al onze wegen, de Weg, de Waarheid en het Leven gaat openbaren. Als er oog mag komen op de weg van ontkoming in Christus. Dat is de 'weg bij God vandaan'.

Lezer(es), kent u die 'weg bij God vandaan' opdat u straks 'goed weg' zult zijn? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.